Atıf – Citation: **Arlı, Y. 2022, "Ödemiş Müzesi'nde Korunan Kadın Başı Betimli Mobilya Ayağı", *Amisos*, 7/13, 315-323 DOI: 10.48122/amisos.1146551.**

AMİSOS / *AMISOS*
Cilt/*Volume* 7, Sayı/*Issue* 13 (Aralık/*December* 2022), ss./*pp.* 315-323
ISSN: 2587-2222 / e-ISSN: 2587-2230
DOI: 10.48122/amisos.1146551

Özgün Makale / *Original Article*

Geliş Tarihi/*Received*: 21. 07. 2022
Kabul Tarihi/*Accepted*: 23. 09. 2022

ÖDEMİŞ MÜZESİ'NDE KORUNAN KADIN BAŞI BETİMLİ MOBİLYA AYAĞI

FURNITURE LEG WITH DESCRIPTION OF A WOMAN'S HEAD PRESERVED IN ÖDEMİŞ MUSEUM

Yaşar ARLI*

Öz

Ödemiş Müzesi'nden alınan izinle ilk kez kaleme alınan, buluntu yeri ve yılı bilinmeyen mobilya ayağı parçası, ince tanecikli beyaz mermerden yontulmuştur. İzmir Arkeoloji Müzesi'nden, Ödemiş Müzesi'ne teslim edilen mobilya ayağının bir sehpaya ait olduğu düşünülmektedir. Bu mobilya ayağı üzerinde de yüksek kabartma tekniğiyle tasvir edilen yetişkin bir kadın başı yer alır. Kadın başındaki saç modası, karakteristik özelliklerinin aktarılışı ve uygulanan kabartma tekniği de mobilya ayağı için bir dönem önerisi getirilmesini mümkün kılmıştır. Kadın başının her iki yanındaki geçişlerin oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleriyle tasarlanan saç modası, Roma İmparatorluğunun ilk hanedanlığından, Antoninler Hanedanlığı'ndaki resmi kadın portrelerinde görülen saç modalarıyla karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar neticesinde kadın portresindeki saç modasının, Hadrianus'un eşi Vibia Sabina'yla benzer olduğu görülür. Saç modasıyla Hadrianus dönemine verilen kadın başındaki yüz hatlarının idealize edilerek aktarılması da kadın portresi için önerilen dönemi desteklemektedir. Ayrıca yüksek kabartma tekniğiyle yontulan kadın başındaki bu kabartma tekniği de Hadrianus dönemindendir. İmparator Hadrianus'un sanatsal anlayışının bir sonucu olarak bu dönemin portre ve yontu sanatında Neoklasizm söz konusudur ve bu sanatsal tercihten dolayı da döneminin kadın portrelerinde "*Ceres Tipi*" saç modası, Roma idealizmi ve yüksek kabartma tekniği gibi üslup özellikleri uygulanır. Aynı zamanda bu dönemin bir diğer önemli üslup özelliklerinden biri de Geç Hadrianus döneminden (MS 130) itibaren karşılaşılan göz bebeği ve irisin, ilk kez portre sanatında matkap yardımıyla işlenmiş olunmasıdır. Bu üslup özelliği de kadın başının tarihlendirilmesinde oldukça önemlidir. Son olarak kadın portresindeki

* Dr. Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Antalya/Türkiye. E-posta: yasararli@akdeniz.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7799-6764

karakteristik özellikler, verildiği dönemin resmi portresiyle de karşılaştırılarak; kadın başına bir kimlik önerisi de getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ödemiş Müzesi, Kadın Başı, Hadrianus Dönemi, Saç Modası, Ceres Tipi.

Abstract

The piece of furniture leg, which was written for the first time with the permission of the Ödemiş Museum, was carved from fine-grained white marble. It is thought that the furniture leg delivered to the Odemiş Museum from Izmir Archaeology Museum belongs to a trestle. On this furniture leg, there is an adult woman head depicted in high relief technique. The fashion of woman's hair, the transmittion of her characteristics and the embossing technique applied also made it possible to propose a period for furniture legs. The hair fashion designed with wavy hair tresses, where the transitions on both sides of the woman head are very tight, have been compared with the hair fashions seen in official women portraits from the first dynasty of the Roman Empire, the Antonine Dynasty. As a result of these comparisons, it is seen that the hair style in the woman portrait is similar to that of Vibia Sabina, Hadrianus' wife. The idealization of the facial features of the woman head, which was dated to the period of Hadrianus with the hair fashion, also supports the period recommended for the woman portrait. In addition, this relief technique on the woman head sculpted with the high relief technique is from the Hadrianic period. As a result of Emperor Hadrianus' artistic understanding, Neoclassicism is valid in the portrait and sculpture art of this period, and because of this artistic preference, stylistic features such as "*Ceres Type*" hair fashion, Roman idealism and high relief technique are applied in the woman portraits of the period. At the same time, one of the other important stylistic features of this period is that the pupil and iris, seen since the Late Hadrianus' period (130 AD), were processed with the help of a drill in portrait art for the first time. This stylistic feature is also very important in dating the woman head. Finally, the characteristic features of the woman portrait were compared with the official portrait of the period in which it was given and an identity proposal was made for woman head.

Keywords: Odemis Museum, Women Head, Period of Hadrianus, Hair Fashion, Ceres Type.

Giriş

Ödemiş Müzesi'nin deposunda korunan ve bilim dünyasıyla ilk kez paylaşılan kadın başı, bir mobilya ayağı kabartmasıdır (Res. 1). Ödemiş Müze Müdürlüğü'yle yapılan yazışmalar neticesinde eser için gerekli bilimsel araştırma izin yazısı alınmıştır. Gerçekleştirilen bilimsel araştırmayla ilkin mobilya ayağının fotoğraf çekimleri gerçekleştirilmiş, sonrasında da durum ve tanımı yapılmıştır.[1] 1986 yılında İzmir Arkeoloji Müzesi tarafından teslim edilen mobilya parçası, bir sehpa ayağı olmalıdır. Çünkü yerinde ölçüleri alınan mobilya ayağının yüksekliği 0.19 m, genişliği 0.12,5 m ve derinliği de 0.10 m'dir. Bu boyutuyla mobilya ayağı parçası, arkeoloji bilimine kazandırılan trapezophoroslara (Masa Ayağı) göre daha küçük formdadır.[2] İnce tanecikli beyaz mermerden yontulan bu mobilya ayağı, 718 nolu envanter numarasıyla müze eser envanterine kaydedilmiştir.

Bilim dünyasına kazandırılmak istenen mobilya ayağı parçasının tarihlendirilmesi, yalnızca kadın başındaki saç modasının yorumlanmasıyla değil diğer karakteristik özelliklerinin idealize edilerek aktarılması ve kullanılan yontu tekniğiyle de açıklanmıştır. Ayrıca tarihlendirildiği dönemin resmi kadın portresiyle de karşılaştırılan Ödemiş eseri; kendine özgü karakteristik özellikleriyle verildiği dönemin haneden mensubundan ayrılmaktadır. Böylelikle buluntu yeri ve keşfedildiği yer bilinmeyen sehpa ayağı, önerilen dönemle literatüre kazandırılmak istenmiştir.

[1] Heykeltıraşlık eserine; çalışma izni veren Ödemiş Müzesi Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.
[2] Meral 2017, 246-248, lev. 100-103; Şahan/Dinç 2021, 288, res. 1-4.

Eserin Durumu

Kötü durumda korunan sehpa ayağında kısmen renklenme ve kabuklanma görülür (Res. 2). Sehpa ayağının ön cephesinde kadın başı kabartması bulunur. Mobiya ayağı parçası, kadın başının boynundan itibaren noksandır. Renklenme ve kabuklanma dışında kadın başı, iyi durumdadır. Burun ve çene ucunda aşınma ve kopmalar söz konusudur. Yekpare mobilya ayağı, kadın başı üzerinde üst silmesinin daha geniş işlendiği kare prizma şeklinde sonlanmaktadır. Bu prizmanın üst kısmında da kare formda bir oyuk bulunur. Bu oyuk da mobilya ayağının monte yeri olmalıdır. Sehpa ayağını sonlandıran kare prizmanın ön merkezinde; sağ ve sol köşelerinde kopmalar ve aşınmalar mevcuttur.

Eserin Tanımı

Gözlemlenen karakteristik özellikleriyle portre, yetişkin bir kadına aittir (Res. 2). Eserde uygulanan saç tasarımı da yanlardaki geçişlerin oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleri şeklindedir (Res. 3-4). Alın merkezinde ise serbest bırakılan düz saç bukleleriyle tasarlanmış her biri dört bölmeli iki adet saç rozeti yer alır. Alın, yüksek ve köşelidir. Kaşlar, ince ve kavislidir. Gözler, iri ve açıktır. Göz kapaklarının, uç kısımları sivridir. Göz bebeği ve iris, işlenmemiştir. Burun, kısa ve düzdür. Burun kanatları, geniştir. Yanaklar, dolgundur. Oval ve yağlı yüz, çeneye doğru sivrilir. Üst dudak alanı, geniştir. Ağız, küçük ve kapalıdır. Dudaklar, incedir. Kulaklar, yanlardaki hacimli ve dalgalı saç buklelerinin altında bırakılmıştır. Boyun, güçlüdür. Portresi yapılan kadının karakteristik özellikleri, idealize edilerek aktarılmıştır. Kadın başı, yüksek kabartma tekniğiyle yontulmuştur (Res. 3-4). Mobilya ayağının arka yüzü ise, düz bir şekilde tamamlanmıştır. Bu yüzdendir, yanlardaki hacimli ve dalgalı saç buklelerinin, başın arka kısmında nasıl sonuçlandığı bilinmemektedir. Boynun her iki yanından aşağıya doğru indirilen elbise kumaşı görülür.

Eserin Değerlendirilmesi

Roma İmparatorluk dönemi portre sanatının yorumlanmasına imkan veren en önemli husus, tahta çıkan imparatorun saç stili ve eşinin saç modasıyla birlikte karakteristik özellikleri ile sanatsal tercihleri, döneminin portre sanatına yön vermektedir. İmparatorluğun ilk ve kurucu hanedanlığı, Iulius-Claudiuslar Hanedanlığı'dır (MÖ 27-MS 68). Bu hanedanlığın ilk imparatoru Augustus (MÖ 27-MS 14) dönemi kadın portrelerinde "*Nodus Tipi*" adı verilen alın üzerinde geriye doğru taranmış geniş saç buklesi yer alır.[3] Hanedanlığın ikinci imparatoru Tiberius (MS 14-37) döneminde de alın merkezinden her iki yana ayrılan ve geçişlerin de oldukça yumuşak verildiği dalgalı saç bukleleriyle tasarlanan ve "*Salus Tipi*" olarak bilinen saç modası uygulanmıştır.[4] Caligula (MS 37-41) döneminin kadınlarında ise alın üzerindeki saç buklelerinin ondüle edilmesiyle tasarlanan yeni bir saç modası gözlemlenmektedir.[5] MS 41-54 yıllarında hüküm süren imparator Claudius döneminde de tanrıça tipi saç modası olarak da adlandırılan "*Ceres Tipi*" saç modası gözlemlenir.[6] Bu saç modası, Claudius döneminde "*Diva*" unvanıyla tanrısallaştırılan Livia portrelerinde görülür; çünkü imparatoriçenin tüm yetkileri oğlu Tiberius tarafından elinden alınmıştır. Oğlunun hükümranlığı döneminde vefat eden Livia, sonrasında ise torunu Claudius tarafından tekrardan yüceltilmiş ve tanrıça tipi saç modasıyla da portrelenmiştir.[7]

[3] İnan-Rosenbaum 1966, 123, lev. 81, res. 3-4; Fittschen-Zanker 1983, 1-3, lev. 1.
[4] Freyer/Schauenberg 1982, 218-219, res. 21-22; Özgan 2013b, 207-208, res. 133b.
[5] Özgan 2013a, 103-104, res. 106.
[6] Rumpf 1941, lev. 1; Sadurska 1972, lev. 6; Erkoç 2012, lev. 77.
[7] Poulsen 1962, 72-73, lev. 58-59; Freyer/Schauenberg 1982, 222-223, res. 25-28; Özgan 2013a, 207-208, res. 133a.

Nero (MS 54-68) döneminde ise Caligula dönemi kadınlarındaki alın üzerindeki ondüle edilen saç buklelerinin daha da yoğunlaştığı saç modası uygulanır.[8] Tanımlanan bu saç modalarıyla birlikte hanedanlık bünyesindeki imparatorların sanatsal anlayışlarından dolayı bu dönemin kadın ve erkek portrelerinde Roma idealizmi (Neoklasizm) söz konusudur.[9] Bu üslup özelliği de portresi yapılan kişinin fizyonomik özeliklerinin güzelleştirilerek aktarılmasıydı.

Flaviuslar Hanedanlığı (MS 69-96) döneminde; Nero döneminin kadınlarında alın üzerinde yoğun bir biçimde ondüle edilen saç buklelerinin abartılmasıyla şekillendirilmiş, saçtaki bal peteği ya da süngerimsi saç kütlesi olarak literatüre geçen saç modası yer alır.[10] Bu hanedanlık döneminin imparatorlarının (Vespasian, Titus, Domitian) kişisel tercihlerinden dolayı Neoklasizm terk edilmiştir. Terk edilen bu üslup özelliğinden dolayı da portresi yapılan kişilerin karakteristik özellikleri gerçekçi aktarılmıştır.[11]

Nerva-Erken Traianus (MS 96-98) dönemlerinde de bir önceki hanedanlığın kadınlarındaki süngerimsi saç kütlesinin daha da abartılmasıyla uyarlanan ve oldukça ütopik görünümdeki çelenkvari saç kütlesi görülür.[12] Özde Flaviuslar Hanedanlığı döneminin kadın saç modasının devam ettirildiği bu dönemde yüz hatlarının verilmesinde de aynı üslup özelliği korunmuştur.[13]

MS 98-117 yıllarında imparatorluğu yöneten Traianus döneminin kadınlarında ise, kulaktan kulağa yüzeysel bir taç gibi alınlarını çevreleyen saç çemberi görülmektedir.[14] Hanedanlığın önemli kadınlarından Pompeia Plotina, Ulpia Marciana ve Salonia Matidia örneklerinde olduğu gibi bu saç çemberi üzerinde de ikinci ya da üçüncü bir saç katmanı gözlemlenir.[15] Ayrıca, bu dönemde, karakteristik özelliklerin aktarılışında uygulanan üslup özelliği de Flaviuslar Hanedanlığı dönemiyle aynıdır.[16]

Hadrianus döneminde (MS 117-138) de imparatorun sanatsal tercihinden dolayı, yeniden Neoklasizm uygulanmaya başlanmış ve portresi yapılan kişilerin yüz hatları idealize edilerek işlenmiştir.[17] Bu dönemin kadınlarında da "*Ceres Tipi*" saç modası görülür.[18] MS 100 yılında Vibia Sabina ile evlilik gerçekleştirilen Hadrianus; imparator olduktan bir yıl sonra eşini "*Augusta*" tacıyla yüceltmiş ve imparatoriçe, tanrıça tipi saç modasıyla yontulmuştur.[19] Heykeltıraşlık eserlerinde de alın merkezinden her iki yana ayrılan ve geçişlerin de oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleriyle tasarlanan bu saç modası uygulanmıştır. Bu saç modasıyla birlikte döneminin portre sanatında karşılaşılan en önemli üslup özelliklerinden biri de göz bebeği ve irisin ilk kez matkap darbesiyle işlenmiş olunmasıdır.[20] Erken Hadrianus dönemi portrelerinde görülmeyen bu üslup özelliği, Geç Hadrianus döneminden (MS 130) itibaren görülür.[21] Ayrıca, Hadrianus döneminin yontu sanatındaki en önemli üslup özelliklerinden biri de yüksek kabartma tekniğidir.[22]

[8] Erkoç 2012, 126, lev 91.
[9] Özgan 2013a, 147-272.
[10] West 1941, lev. 7, res. 21; Zoridis 1984, lev. 79; Wegner 1966, lev. 55c-d; Varner 1995, 204, res. 14.
[11] Özgan 2013b, 24.
[12] Arlı 2020, 1-11.
[13] West 1941, 91-92, lev. 26, res. 95; Wegner 1966, 70-71, lev. 57; Özgan 2013b, 107-108.
[14] Delbrück 1912, lev. 42; Comstock-Vermeule 1976, 220-221, res. 350; Bernoulli 1891, lev. 35.
[15] Delbrück 1912, lev. 42; Comstock-Vermeule 1976, 220-221, res. 350; Bernoulli 1891, lev. 35.
[16] Özgan 2013b, 73-74.
[17] Özgan 2013b, 134.
[18] İnan-Rosenbaum 1979, 248, lev. 158, res. 1-3; Fittschen-Zanker 1983, 10-11, lev. 12.
[19] Wegner 1956, lev. 45; Özgan 2013b, 163-165.
[20] Wegner 1956, 40, 61-62, lev. 24-25a.
[21] Wegner 1956, 40, 61-62, lev. 24-25a.
[22] Durugönül 2021, 165.

Hadrianus dönemindeki kadın saç modası, Antoninler Hanedanlığı (MS 138-192) döneminde ise, alın merkezinden her iki yana ayrılan ve yanlara doğru taranan saç modası olarak değişim göstermiştir.[23] Hanedanlık kadınlarından anne-kız Faustina Maior ve Faustina Minor portreleri de buna örnektir.[24] Hadrianus döneminde yeniden karşılaşılan Neoklasizm, Antoninler Hanedanlığı'nın sonuna kadar izleri azalmış olsa da varlığını korumuştur. Antoninus Pius (MS 138-161) döneminde zirve yapan Roma idealizmi, Marcus Aurelius (MS 161-180) döneminde yumuşamaya başlamış ve bu hanedanlığın son imparatoru Commodus (MS 180-192) döneminde de izlerinin yok olduğu bilinir.[25]

Bu bilgiler ışığında, Iulius-Cladiuslar Hanedanlığı'ndan, Antoninler Hanedanlığı'nın sonuna kadarki süreçte kadın saç modasının gelişimi ve portre sanatında karşılaşılan üslup özellikleri açıklanmıştır. Bu açıklamalar sonucunda kaleme alınan eser irdelendiğinde yanlardaki geçişlerin oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleriyle şekillendirilen saç modası görülmektedir. Bu saç modası, hem Iulius-Claudiuslar Hanedanlığı imparatorlarından biri olan Claudius hem de Hadrianus dönemi kadınlarında uygulanmaktadır. Yukarıdaki metinde de bahsedildiği gibi Claudius dönemindeki "*Ceres Tipi*" saç modası "*Diva*" unvanıyla tanrısallaştırılan babaanne Livia portrelerinde kullanılmıştır. Bu saç modasında da alın merkezinden her iki yana ayrılan ve geçişlerin de oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleri görülmektedir. Ödemiş eserinde ise alın merkezinde yer alan dört bölmeli iki adet saç rozeti, yer alır. Uygulanan saç modasındaki portresi yapılan kişinin kendine özgü bu saç stili de irdelenen eseri, Livia portrelerinden ayırmaktadır.

Aynı tanrıça tipi saç modasının, imparator Hadrianus'un sanatsal anlayışından dolayı onun döneminde de uygulandığı bilinmektedir. Alın merkezinden her iki yana ayrılan ve geçişlerin de oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleriyle uyarlanan bu saç modası, MS 118 yılında "*Augusta*" tacıyla taçlandırılan Vibia Sabina portrelerinde uygulanmıştır. Ödemiş Müzesi'nde korunan kadın başının her iki yanındaki geçişlerin de oldukça sıkı verildiği dalgalı ve hacimli saç bukleleri, Vibia Sabina portrelerindeki saç modasıyla benzer durumdadır.[26] Bu benzerlikler dışında alın merkezindeki dört bölmeli iki adet saç rozetiyle birlikte yüksek ve köşeli alın, ince ve kavisli kaşlar, iri ve açık gözler, kısa burun ve dolgun yüz gibi karakteristik özellikler portresi yapılan kadını, Vibia Sabina portrelerinden ayırmaktadır. Çünkü imparatoriçenin portrelerindeki hafif şişkin alın, yay şeklindeki kaşlar, oval yüz ve dışarıya doğru taşkın yağlı ve yuvarlak çene, Vibia Sabina'nın kendine özgü tanımlayıcı özelliklerindendir. Kaleme alınan kadın başındaki karakteristik özelliklerinin idealize edilerek aktarılması da eser için önerilen Hadrianus dönemini desteklemektedir. Ayıca, mobilya parçasındaki kadın başının, yüksek kabartma tekniğiyle yontulması da eser için verilen dönem açısından önemlidir. Çünkü bu kabartma tekniği, Hadrianus dönemi öncesinde Iulius-Claudiuslar Hanedanlık dönemi haricinde ve kendisinden sonraki Antoninler Hanedanlığı dönemi dışında, imparatorların sanatsal anlayışlarının bir sonucu olarak kullanılmamıştır.[27] Bu değerlendirmeler ve karşılaştırmalar neticesinde kadın başı, Hadrianus döneminde Vibia Sabina portrelerinden öykünülerek yontulmuş bir portredir. Göz bebeği ve irisin de işlenmediği bu kadın portresi, Erken Hadrianus (MS 130 öncesi) dönemindendir.

Sonuç

Buluntu yeri ve ortaya çıkartıldığı yıl bilinmeyen mobilya ayağı parçası, trapezophoroslara oranla daha küçük ölçülerde olmasından dolayı bir sehpa ayağı olarak

[23] Wegner 1939, 28, 51, lev. 10, 34.
[24] Wegner 1939, 52-53, lev. 37a-b; Özgan 2013b, 205-210, res. 222-225.
[25] Durugönül 2021, 171, 204, 218.
[26] İnan-Rosenbaum 1979, 100-101, 104-105, lev. 43, 46.
[27] Durugönül 2021, 69, 165, 204, 217-218.

tanımlanmıştır. Bugüne kadar yayımlanmayan kadın başı kabartmalı mobilya ayağına, kadın portresindeki üslup özelliklerinin yorumlanmasıyla dönem önerisi getirilmiştir. Yüksek kabartma tekniğiyle yontulan portre, yetişkin bir kadını temsil etmektedir. Kendine özgü karakteristik özellikleri de idealize edilerek aktarılmıştır. Kadın portresindeki saç modasının, alın merkezinde serbest bırakılan saç bukleleriyle şekillendirilen iki adet saç rozeti yer almaktadır. Yanlarda da geçişlerin oldukça sıkı verildiği dalgalı ve hacimli saç bukleleri söz konusudur. Yanlardaki saç buklelerinin benzer işlendiği bu saç modası da Iulius-Claudiuslar Hanedanlığı imparatorlarından Claudius döneminde yontulan Livia portrelerinde görülmektedir. Torunu Claudius tarafından tanrısallaştırılan babaanne Livia'nın saç modası "*Ceres Tipi*" olarak bilinen tanrıça tipi saç modası şeklindedir. Alın merkezinden her iki yana ayrılan ve geçişlerin de oldukça sıkı verildiği bu saç modasıyla yontulan Livia'nın portrelerinde; dönemin üslup özelliklerinden biri olarak yüz hatları da idealizedir. Fakat kaleme alınan kadın başının alın merkezindeki kendine özgü saç tasarımı ve karakteristik özellikleriyle, Claudius dönemi Livia portrelerinden ayrılmaktadır. Claudius döneminin Livia portrelerindeki bu benzer saç modası (Ceres Tipi), imparator Hadrianus'un sanatsal anlayışından dolayı döneminin kadın portrelerinde de görülür. İmparator olduktan bir yıl sonra Hadrianus, eşi Vibia Sabina'yı "*Augusta*" tacıyla taçlandırmıştır. Elde edilen bu unvan ile birlikte imparatoriçenin yontulan portrelerinde de alın merkezinden her iki yana ayrılan ve geçişlerin de oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleriyle şekillendirilen saç modası yer alır. Bu dönemde ayrıca, imparatorun sanatsal anlayışının doğal bir sonucu olarak döneminin kadın ve erkek portrelerinin yüz hatlarının işlenişinde güçlü bir Roma idealizmi (Neoklasizm) söz konusudur. Aynı zamanda bu dönemin yontu sanatında karşılaşılan yüksek kabartma tekniği de Neoklasizmin bir sonucudur. İrdelenen kadın başında da yanlardaki geçişlerin oldukça sıkı verildiği dalgalı saç bukleleriyle birlikte yüz hatlarının da idealize edilerek aktarılması ve yüksek kabartma tekniği mobilya ayağının, Hadrianus (MS 117-138) döneminden olduğunu gösterir. Fakat göz bebeği ve irisin yontulmadığı kadın başının yer aldığı sehpa ayağı, MS 130 öncesinden olmalıdır. Çünkü bu tarihten itibaren Roma İmparatorluk dönemi portre sanatında göz bebeği ve irisin ilk defa matkap darbesiyle işlendiği bilinmektedir. Bu bilgiler ışığında değerlendirilen kadın başı kabartmalı sehpa ayağı, Erken Hadrianus dönemindendir.

Çıkar Çatışması Beyanı

"Ödemiş Müzesi'nde Korunan Kadın Başı Betimli Mobilya Ayağı" başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

Arlı, Y. 2020, "Aphrodisias Buluntusu Demeter/Ceres Tipindeki Kadın Portre Heykeline Yeni Bir Dönem Önerisi", *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 1-11.

Bernoulli, J. J. 1891, *Römische Ikonographie: Die bildnisse der Römischen Kaiser II, Von Galba bis Commodus*, Stuttgart, Berlin, Lepzig.

Comstock, M. B.-Vermeule, C. C. 1976, *Sculpture in Stone: The Greek, Roman and Etruscan Collections of the Museum of Fine Arts Boston*, Boston.

Delbrück, R. 1912, *Antike Porträts,* Bonn.

Durugönül, S. 2021, *Roma Devlet Kabartmalarında Propaganda ve 'Sanat',* Ankara.

Erkoç, S. 2012, *Anadolu'da Iulius-Claudiuslar Dönemi Portre Sanatı,* Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Antalya.

Fittschen, K.-Zanker, P. 1983, *Katalog der Römischen Porträts in den Capitolinischen Museen und den Anderen Kommunalen Sammlungen der Stadt Rom: Band III-Text,* West Germany.

Fittschen, K.-Zanker, P. 1983, *Katalog der Römischen Porträts in den Capitolinischen Museen und den Anderen Kommunalen Sammlungen der Stadt Rom: Band III-Tafeln,* West Germany.

Freyer/Schauenberg, B. 1982, "Die Kieler Livia", *BJb,* 182, 209-224.

İnan, J.-Rosenbaum, E. 1966, *Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor*, London.

İnan, J.-Rosenbaum, E. A. 1979, *Römische und Frühbyzantinische Porträtplastik aus der Türkei-Text,* West Germany.

İnan, J.-Rosenbaum, E. A. 1979, *Römische und Frühbyzantinische Porträtplastik aus der Türkei-Tafeln*, West Germany.

Meral, K. 2017, *İonia Bölgesi Aslanları: Heykel, Kabartma, Çörten ve Masa Ayağı,* Moldova.

Özgan, R. 2013a, *Roma Portre Sanatı I,* İstanbul.

Özgan, R. 2013b, *Roma Portre Sanatı II,* İstanbul.

Poulsen, V. 1962, *Les Portaits Romains I: République et Dynastie Julienne,* Copenhague.

Rumpf, A. 1941, *Abhandlungen der Preußischen Akademie der Wissenschaften: Antonia Augusta*, Berlin.

Sadurska, A. 1972, *Corpus Signorum Imperii Romani Pologne Volume I: Les Portraits Romains Dans les Collections Polonaises,* Warszawa.

Şahan/Dinç, M. 2021, "Phrygia Sebastesi'nde Tutsak Eros Figürlü Mermer Bir Masa Ayağı", *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 52, 287-297.

Varner, E. A. 1995, "Domitia Longina and the Politics of Portraiture", *American Journal of Archaeolgy*, 99/2, 187-206.

Zoridis, P. 1984, "Two New Roman Portraits from Athens", *American Journal of Archaeology*, 88/4, 592-594.

Wegner, M. 1939, *Die Herrscherbildnisse in Antoninischer Zeit*, Berlin.

Wegner, M. 1956, *Hadrian. Plotina. Matidia. Sabina*, Berlin.

Wegner, M. 1966, *Das Römische Herrscherbild: Die Flavier (Vespasian. Titus. Domitian. Nerva. Iulia Titi. Domitilla. Domitia),* Berlin.

West, R. 1941, *Römische Porträt-Plastik II*, Münih.

Resimler

Res. 1: Mobilya ayağı parçası.

Res. 2: Mobilya ayağındaki kadın başı kabartmasının cepheden görünümü.

Res. 3: Kadın başının sağ profilden görünümü.

Res. 4: Kadın başının sol profilden görünümü.